

114 síns, en sú óvissa, sem er á framburði hennar um aldur hennar, og eitt ár af æfi hennar, snertir 29. oktbr. þannu tíma, er hún dvaldi hjá foreldrum sínum fram að 15 eða öllu heldur 16 ára aldri sínum, enda kemur vottorð prestsins að Görðum á Álptanesi, sem að vísu aðeins telur Guðlaugu hafa verið 8 ár samfleytt í hreppnum, eigi í neimu verulegan bága við skýrslu hennar um veru sína í Bessastaðahreppi, sem hún staðhæfir að hafi verið lengst 9 ár samfleytt.

Er Guðlaug Björnsdóttir þannig sveitlæg í fæðingarhreppi sínum. Kostnaður sá, sem hreppsnefndin í Bessastaðahreppi hefir lagt fram, og sem stafar af legu Guðlaugar í Reykjavík, hefir að öllu leyti orsakast af lækning hennar og sjerstaklegri aðhjúkrun, og verður einkis af þessum kostnaði krafizt hjá húsbónda hennar, sbr. 23. gr. tilsk. 20. jan. 1866, um vinnuhjú á Íslandi.

Antið úrskurðar því hjermeð, að Guðlaug Björnsdóttir skuli álitast sveitlæg í hinum forna Leiðvallarhreppi, og ber honum að endurgjalda Bessastaðahreppi legukostnað hennar á árinu 1899, 62 kr. 47 a., auk ársmeðlags með óskilgetnu barni hennar, 30 kr.; alls 92 kr. 47 aura.

Jafnframt því þjenustusamlega að tilkynna yður þetta, yður til leiðbeiningar og birtingar fyrir hreppsnefndinni í hinum forna Leiðvallarhreppi, skal eg mælast til þess, að þjer vilduð annast um, að hún án frekari tafar borgi yður fyrnefndar 92 kr. 47 a., sem eg vænti að þjer afgreiðið til sýslumannsins í Gullbringu- og Kjósarsýslu, og óska eg eptir að fá skýrslu yðar um að svo sje gjört.

Ennfremur skal eg mælast til þess, að þjer gefið hreppsnefndinni í hinum forna Leiðvallarhreppi áminning fyrir það, að hún eigi hefir, eins og getið er að framan, svarað brjefi yðar, dags. 2. apríl þ. á., fyr en 15. okt. þ. á., og það þótt þjer hefðuð skorað á hana, að láta yður hið fyrsta í tje umsögn sína um málið.

115
29. okt

Brjef landshöfðingja til amtmaunsins yfir Suduramtinu og Vestur amtinu um sveitfesti þurfalings. Með brjefi yðar, dagsettu 22. þ. m., hafid þjer, herra amtmaður, sent hingað erindi hreppsnefndarinnar í Leiðvallarhreppi hinum forna, þar sem hún áfrýjar til mín úrskurði yðar, dagsettum 13. janúar þ. á., sem ákveður, að Guðlaug nokkur Pálsdóttir skuli álitast sveitlæg í fyrnefndum hreppi, og að hann skuli endurgjalda Miðneshreppi framlög hans með nefndum þurfaling, 9 kr. 75 a.

Jafnvel þótt jeg eigi geti verið yður fyllilega samdóma um það, að flutningur Guðlaugar á framfærslusveit hennar hafi eptir atvikum verið löglegur, get jeg þó fallizt á framan nefndan úrskurð yðar og skal hann því standa óhaggður.

Þetta er yður til vitundar gefið, yður til leiðbeiningar og frekari birtingar.

Úrskurður amtsins.

Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt brjef yðar, velborni herra sýslumaður, dagsett 5. f. m., innihaldandi ítarlegri umsögn yðar um ágreining þann, sem er milli yðar og sýslumannsins í Gullbringu- og Kjósarsýslu um sveitfesti og framfærslu gamalmennisins Guðlaugar

Pálsdóttur, og sem nefndur sýslumaður hefir borið undir amtið, og þar með fylgjandi yfirlýsing hreppsnefndarinnar í hinum forna Leiðvallarhreppi hjer að lútandi, dagsetta 24. oktbr. 115 29. okt. f. á., er svo látandi úrskurður lagður á þetta mál:

Guðlaug Pálsdóttir, sem komin er á áttræðis aldur, er fædd á Neðri-Mörk í hinum forna Kleifahreppi, en ávann sjer sðar sveitfesti í hinum forna Leiðvallarhreppi. Nokkrum árum þar eptir fór hún að Kvíavöllum á Miðnesi í hinum forna Rosmhvalaneshreppi, sem skiptist í 2 hreppa á árinu 1887, samkvæmt brjefi landshöfðingja 3. desbr. 1886, Rosmhvalaneshrepp og Miðneshrepp, og dvaldi hún 3 ár í hinum forna Rosmhvalaneshreppi, svo 6 ár í Miðneshreppi, 1 ár (1893—1894) í Njarðvíkurhreppi, og svo 4 ár aptur í Miðneshreppi, þangað til á sumrinu 1898, er hún svo sem vistar- og vegalaus var flutt fátækraflutningi austur í hinn forna Leiðvallarhrepp, eptir beiðni hreppsnefndarinnar í Miðneshreppi, sem hefir komið fram í þessu máli fyrir hönd hins forna Rosmhvalaneshrepps, sem það snertir í raun og veru. Jafnframt var henni lagður nokkur fatnaður til flutningsins, og hefir Miðneshreppur krafizt 9 kr. 75 a. endurgjalds á þessu framlagi. Hreppsnefndin í hinum forna Leiðvallarhreppi tók fyrst við Guðlaugu sem sínum ómaga og ráðstafaði henni með 30 kr. meðlagi til næstu fardaga, en síðar hefir nefndin haldið því fram, að flutningurinn hafi verið ólöglegur, og að Guðlaug Pálsdóttir hefði þegar áunnið sjer sveit í hinum forna Rosmhvalaneshreppi, og ekki eingöngu neitað að endurgjalda áðurnefndar 9 kr. 75 a., heldur einnig krafizt endurgjalds á framlögum sínum með Guðlaugu, sem á árinu 1900 voru orðin 105 kr. Þjer hafið í þessu tilliti tekið það fram, að oddviti Leiðvallarhrepps hafi neitað því afdráttarlaust, að nokkurn tíma hafi af hálfu hreppsins verið beðið um flutning á Guðlaugu, og að hlutaðeigandi sýslumaður hafi enga vissu haft fyrir því, að hinn forni Leiðvallarhreppur tæki við henni, enda liggi eigi fyrir nein sönnun fyrir því, að Guðlaug Pálsdóttir hafi þegið styrk eða verið fátækrastyrks þurfandi vorið 1898, þá er hún var flutt úr Miðneshreppi; haldið þjer þess vegna því fram, að flutningurinn á Guðlaugu hafi verið í alla staði heimildarlaus, byggður á röngum ástæðum og ólöglegur og að Miðneshreppur eða hinn forni Rosmhvalaneshreppur eigi fyrir þessa sök að hafa allan veg og vanda af framfæri hennar, og þar við bætist, að dvöl hennar í Njarðvíkurhreppi sje mjög tortryggileg, svo hún enda í raun og veru hafi verið búin að vinna sjer hrepphelgi í hinum forna Rosmhvalaneshreppi eða Miðneshreppi, þegar hún á ólöglegan hátt var flæmd úr hreppnum.

Að vísu hefir hlutaðeigandi sýslumaður eigi fyllilega gætt þess, sem fyrirmælt er í kancellibrjefi 26. septbr. 1837, að fá vissu fyrir því, áður en þurfalingurinn yrði fluttur á sveit sína, að tekið yrði við honum þar mótmælalaust, en jeg fæ samt ekki álitid, að þetta gjöri flutninginn ólöglegan, þar sem sýslumaðurinn hefir haft fyrir sjer brjef oddvita Leiðvallarhrepps, dagsett 3. septbr. 1892, þar sem hann krefst þess í umboði hreppsnefndarinnar í hinum forna Leiðvallarhreppi, sem hinn núverandi oddviti hreppsins leyfir sjer að rengja, að Guðlaug Pálsdóttir verði hið bráðasta send til átt Haga sinna, ef hún eigi gæti komið sjer í ársdvöl án sveitarstyrks. Það varð ekkert úr því, að Guðlaug yrði flutt á sveit sína á vistarárinu 1892—1893, og dvaldi hún það vistarárið út hjá Jóni Þórarinssyni í Vallarhúsum í Miðneshreppi, en það er mjög eðlilegt, að farið hafi verið eptir fyrnefndu brjefi oddvita Leiðvallarhrepps, dagsettu 3. septbr. 1892, þegar útsjeð var um það 1898, að Guðlaug gæti eigi haft ofan af fyrir sjer í Miðneshreppi sem matvinnungur, og þá var, í öllu falli eptir álitu hreppsnefndarinnar þar, engin sú breyting orðin á sveitfesti hennar frá því, sem verið hafði 1892, að hún ekki framvegis ætti framfærslurjett í hinum sama hreppi og áður, vegna þess, að hún dvaldi vistarárið 1893—1894 í Njarðvíkurhreppi, sem gjörði það að verkum, að sveitfestisdvöl hennar í hinum forna Rosmhvalaneshreppi slitnaði. Í því tilliti vil jeg taka það fram, að þótt framkoma ýmsra hreppsnefnda í framfærslumálum hafi gjört það að verk-

115 um, að burtför fátæklinga úr sveitinni á 9. eða 10. dvalarári þeirra þar hefir margopt verið skoðuð
 29. okt. sem grunsöm og gjörð til þess, að fátæklingurinn ynni sjer eigi framfærslurjett í hreppnum, þá
 fæ jeg eigi sjeð, að um slíkt hafi verið að ræða, þá er Guðlaug Pálsdóttir vistaðist til Njarð-
 vikurhrepps; heldur virðist mjer ýmislegt benda til, að hreppsnefndin í Miðneshreppi hafi
 gjört sitt til, að forða Guðlaugu frá sveit í lengstu lög, svo sem henni var skylt, sbr. 9. gr. fátæk-
 tækrareglugjörðarinnar 8. jan. 1834. Að því leyti, er snertir nauðþurft Guðlaugar á árinu
 1898, þá hefir hreppsnefndin í Miðneshreppi vottað, að hún hafi verið orðin vistar- og vega-
 laus, og hefir sá maður, sem hún þá var hjá og lengst hefir dvalið hjá, Jón Þórarinsson í
 Vallarhúsum, gefið eiðfesta skýrslu fyrir rjetti um það, að Guðlaug hafi þá verið orðin
 fullkominn ómagi vegna lasleika, svo hann treysti sjer ekki til að halda hana lengur, sem í
 sjálfu sjer eigi er óeðlilegt, þegar litið er til aldurs Guðlaugar, en þótt eigi sje rjett, að láta
 flytja þann mann á sveit sína, sem þegið hefir í svipinn og vegna tilfallandi kringumstæða
 einhvern lítilsháttar fátækrastryk, sbr. landshöfðingjabrjef 9. júní 1891 (Stjórnartíðindi 1891,
 B., bls. 79—80), þá var hjer um örvasa gamalmenni að ræða, sem eigi gat haft ofan af fyr-
 ir sjer, og sem ef til vill hefði orðið alveg ómögulegt að flytja á hrepp sinn, ef flutningi
 hefði verið frestað, enda sýndi það sig, að hreppsnefndin í hinum forna Leiðvallarhreppi varð
 þegar sjálf að taka Guðlaugu til framfærslu af sveitarfje, þegar hún kom austur.

Jeg verð því að álíta, að sveitfestisdvöl Guðlaugar Pálsdóttur í hinum forna Rosm-
 hvalanesshreppi hafi slitnað við veru hennar í Njarðvíkurhreppi, og að hinn framfarni flutn-
 ingur á henni verði eptir atvikum að skoðast sem löglegur; er því hjer með úrskurðað, að
 optnefnd Guðlaug Pálsdóttir eigi framfærslurjett í hinum forna Leiðvallarhreppi, og ber þess-
 um hreppi að endurgjalda Miðneshreppi framlag hans með nefndum þurfaling, 9 kr. 75 a.

Jafnframt því þjenustusamlega að tjá yður þetta, yður til leiðbeiningar og frekari
 birtingar fyrir hreppsnefndinni í hinum forna Leiðvallarhreppi, sem hefir dregið það helzt til
 of lengi, að svara brjefi yðar um þetta mál, dagsettu 2. apríl f. á., skal jeg mælast til, að
 þjer vilduð annast um, að þessi upphæð verði borguð sem fyrst og afgreidd til sýslumannsins
 í Gullbringu- og Kjósarsýslu.

Reglugjörð

116
 12. okt.

um viðauka við reglugjörð um meðferð á póstsendingum til eða frá stjórnar-
 völdum og sveitarstjórnnum, dagsetta 17. maí 1902.

Auk stjórnarvalda þeirra, er talin eru í 1. gr. reglugjörðar um meðferð
 á póstsendingum til eða frá stjórnarvöldum og sveitarstjórnnum, dagsettri 17. maí
 1902, skal

verkfræðingur landsins